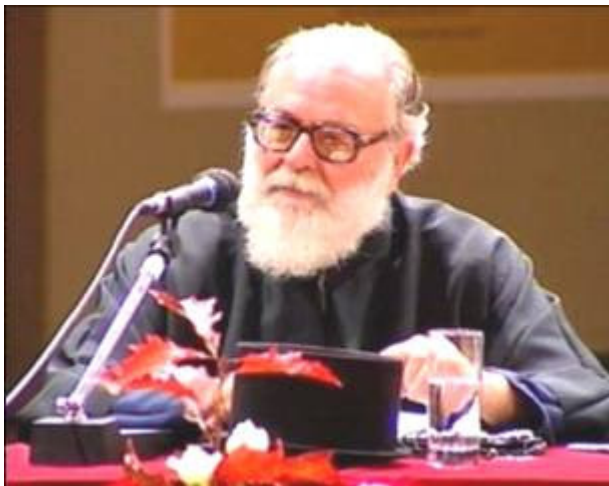

π. Γεώργιος Μεταλληνός, Ορθοδοξία και Ελληνισμός στο σύγχρονο κόσμο

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ομιλία του π. Γεωργίου Μεταλληνού εις την εκδήλωση προς τιμήν των εισαχθέντων εις την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2001 - 2002 (Οργάνωση από την Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής και τον οικείο Δήμο, την 10.02. 2002 εις το Δημοτικό Θέατρο Πολυγύρου).

1) Μιλώντας κανείς για τον Ελληνισμό και την Ορθοδοξία, την Ορθοδοξία και τον Ελληνισμό, αγγίζει ένα μυστήριο, ένα θαύμα κυριολεκτικά, πού συντελέσθηκε μέσα στην Ιστορία. Διότι ή ιστορική ένωση των δύο αυτών οικουμενικών μεγεθών προκάλεσε αληθινή κοσμογονία. Δημιούργησε ένα νέο κόσμο, μία αληθινή «Νέα

Εποχή». Για να μιλήσω θεολογικά, ξαναδημιούργησε, ανάπλασε τον κόσμο ολόκληρο. Και ή ένωση των δύο αυτών μεγεθών ως πηγή ζωής ανεξάντλητη αρδεύει συνεχώς την παγκόσμια κοινωνία. Στην εποχή μας, όμως, τίθεται με τρόπο οξύ και καθοριστικό το πρόβλημα της συνέχειας του συνδέσμου αυτού, πού τόσο ωφέλησε τον κόσμο.

Θα προσπαθήσω να σκιαγραφήσω τα δύο αυτά μεγέθη, προσδιορίζοντας Ιστορικά τη στιγμή της συναντήσεως και ενώσεως τους και τον τρόπο της διασύνδεσης τους, υπογραμμίζοντας συνάμα τις κύριες απειλές για τη συνέχεια της ένωσης αυτής στους δύσκολους καιρούς μας.

Τι είναι ό Ελληνισμός;

Ότι υψηλότερο και Ιερότερο παρήγαγε ό κόσμος μέσα στην Ιστορική του πορεία και στα όρια της λυτρωτικής αναζήτησης του, της ανάστασης και ανάτασης του στις οντολογικές αρχές του, είναι ό Ελληνισμός. Ή μεγαλύτερη δημιουργία στον κόσμο, το φως πραγματικά της Οικουμένης. Δεν είναι εθνικισμός ούτε ρατσισμός να μιλεί κανείς έτσι για τον Ελληνισμό, διότι όσα ψέλλισα προηγουμένως είναι πορίσματα της διεθνούς Επιστήμης, συμπεράσματα της επιστήμης της Ιστορίας. Ποια είναι ή ουσία του Ελληνισμού, της Ελληνικότητας α) Ένα πρώτο γνώρισμα ουσιαστικό της Ελληνικότητας είναι ή Θεοκεντρικότητα. Στην Ιστορία μας δεν υπήρξε ποτέ αθεΐα. Ή αθεΐα με τη σημερινή γνωστή μορφή της είναι δημιούργημα των τελευταίων ευρωπαϊκών αιώνων. Για να προσδιοριστεί ή αξία η απαξία του Έλληνας ανθρώπου από την αρχαιότητα,, γίνεται αναφορά στη σχέση του με το Θεΐον, όπως και αν αυτό νοείται, με τον Θεό. Ένθους, δηλαδή ένθεος, είναι ό αληθινός άνθρωπος στην ελληνική παράδοση. Ενθουσιασμός είναι ή παρουσία του Θεΐου - Θεού μέσα στον άνθρωπο και αυτό συνεχίζεται ως την εποχή μας. Θέωση ορθόδοξα είναι ή ενοίκηση του Θεού μέσα στο άνθρωπο, τον Άγιο. Και σήμερα για να χαρακτηριστεί αρνητικά κάποιος, προσδιορίζεται ως «αθεόφοβος», πού «δεν έχει Θεό μέσα του». Όταν ό Απόστολος Παύλος (Πράξ. ΙΖ, 22) χαρακτήριζε τους Αθηναΐους Έλληνες της εποχής του «δεισιδαιμονεστάτους» (ευσεβέστατους), έλεγε την αλήθεια.

β) Μια άλλη συστατική Ιδιότητα της ελληνικής συνειδήσεως είναι ό ανθρωπισμός. Ή καταξίωση δηλαδή του ανθρώπου και τών ανθρωπίνων. Ό ελληνικός ανθρωπισμός, αναφερόμενος στην τελική διαμόρφωση του αληθινού ανθρώπου, ξεκινά με το γνωστό «καλός καγαθός άνθρωπος», για να φθάσει στον λόγο του Μενάνδρου (4ος αι. Π•Χ•) Η χαρίεν άνθρωπος όταν άνθρωπος η» (τι ωραίο πράγμα είναι ό άνθρωπος, όταν είναι όντως άνθρωπος). Ή κατάφαση του ανθρώπου και ή καταξίωση του στα όρια της Ελληνικότητας συνυφίνεται με την ενότητα των ανθρωπίνων πραγμάτων, χωρίς κανέναν τεμαχισμό των περιοχών της ζωής και

δράσης του ανθρώπου. Κλασικό παράδειγμα αυτής της κατάφασης και ενιαιοποίησης είναι ο Ιερός χώρος των Δελφών. Το μνημείο όλων των αιώνων είναι δομημένο σε τρία επίπεδα. Το πρώτο το συγκροτούν τα ιερά, «από Θεού άρχεσθαι»! Το δεύτερο επίπεδο είναι το θέατρο, το σχολείο της ψυχής, το λαϊκό Πανεπιστήμιο της ελληνικής Αρχαιότητας. Το τρίτο επίπεδο είναι το Στάδιο, το γυμναστήριο, ο χώρος καλλιέργειας του σώματος. Ολόκληρος ο άνθρωπος γίνεται δεκτός ως ψυχή και σώμα, όπως ακριβώς και στην Όρθοδοξία, διότι ολόκληρος ο άνθρωπος είναι πλασμένος «κατ' εικόνα Θεού», με Βάση το αρχέτυπο του Θεανθρώπου -Χριστού και ολόκληρος ο άνθρωπος έχει προορισμό το «καθ' ομοίωσιν», δηλαδή την ένωση με το Θείο, τη Θέωση.

Ακριβώς στα θέματα αυτά Θεός - άνθρωπος παρατηρείται ή μεγαλύτερη σύγκλιση Ελληνισμού -Ορθοδοξίας. Ο Χριστός είναι Εκείνος πού είπε (Μάρκ. β' 27) ότι «Το Σάββατον δια τον άνθρωπον έγενετο και ούχ ο άνθρωπος δια το Σάββατον». Αυτός ο λόγος θα έπρεπε να βρίσκεται ως προμετωπίδα όλων των ανθρωπιστικών και κοινωνικών Ιδρυμάτων του κόσμου. Διότι σημαίνει ότι όλοι οι θεσμοί είναι υπηρετικοί του ανθρώπου, διακονούν τον άνθρωπο. Κάθε άνθρωπο. Διότι κάθε άνθρωπος είναι, ως πλάσμα Θεού, ανώτερος από όλο τον κόσμο. «Τι δώσει Ο άνθρωπος αντάλλαγμα της ψυχής αυτού;» (Ματθ. ιστ' 26). Ο Ελληνικός ανθρωπισμός καταξιώνεται και κορυφώνεται στο Ευαγγέλιο του Χριστού.

γ) Ένα άλλο στοιχείο της ελληνικότητας είναι ή αγάπη προς την αλήθεια, πού διατυπώθηκε από τον Αθηναίο Κλήμεντα τον Αλεξανδρέα β 215) ως «ζήτησις αληθείας». Είναι ή ελληνική φιλοσοφία. Οι Έλληνες δεν μιλούμε για σοφία, αλλά για φιλοσοφία, αγάπη προς τη σοφία, κίνηση δυναμική προς την εύρεση της Σοφίας, πού τελικά είναι ο θεός. Σοφία του Θεού ήταν για τους προγονούς μας ή «θεά» Αθηνά. Για τους Ορθοδόξους Έλληνες σοφία του Θεού είναι ο Χριστός. Αυτή ή κίνηση του Ελληνισμού προς την όντως Σοφία καταξιώνεται σε ένα λόγο του Αποστόλου Παύλου προς τους Κορινθίους (Α' Κορ. α' 22): «Έλληνες σοφίαν ζητούσιν, Ιουδαίοι σημείον αίτούσι». Ο Ιουδαίος αιτεί, επαιτεί. Περιμένει παθητικά από τον Θεό να έλθει το αναμενόμενο, όπως οι Μάρτυρες του Ίεχωβα περιμένουν τον Αρμαγγεδώνα, τον μεγάλο πόλεμο του Θεού, για να πάρουν και αυτοί (μόνο τότε...) τα όπλα και να υποτάξουν όλα τα έθνη της γης και να ζουν πριγκιπικά επί χίλια χρόνια στον χιλιαστικό «παράδεισο». Οι Έλληνες δεν επαιτούμε, αναζητούμε να εύρουμε. Και «ό ζητών ευρίσκει», όπως λέγει ο Χριστός (Ματθ. ζ' 8).

Ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς με το να λέγει ότι ή Ελληνική Φιλοσοφία «ζήτησις εστίν αληθείας», υπονοεί και το ποια είναι αυτή ή αλήθεια. Και αυτό προσδιορίζει ερμηνευτικά ο άγιος Κυπριανός Καρχηδόνας (ι 258). Αλήθεια, λέγει, είναι Εκείνος (Πρόσωπο, δηλαδή), πού μόνος τόλμησε στη ν Ιστορία να πει: «Εγώ ειμί ή Αλήθεια»

(Ίωαν. ιδ' β), δηλαδή ό Ιησούς Χριστός. Αυτόν τελικά ζητούσαν στις πνευματικές ανατάσεις τους οι αρχαίοι Έλληνες σ' όλους τους χώρους: την επιστήμη, την τέχνη, το δίκαιο• ως αλήθεια, ωραίο, δικαιοσύνη! Οι διάφορες όψεις της μιας αδιατίμητης και ακέραιης αλήθειας επικεντρώνονται στον Ελληνισμό σε ένα Πρόσωπο, όχι σε αφηρημένα ιδεολογικά σχήματα. Ήταν ό «άγνωστος Θεός», πού αναζητούσαν οι Αθηναίοι. Γι' αυτό συνηθίζω να λέγω ότι ό Απόστολος Παύλος στον αθηναϊκό Άρειο Πάγο δεν κατέστρεψε, δεν διέστρεψε, ούτε μετέστρεψε την ελληνική αναζήτηση. Άπλα την έστρεψε προς τον Χριστό λέγοντας: «Όν αγνοούντες ευσεβείτε, τούτον εγώ καταγγέλλω υμίν» (Πράξ. ιζ' 23). Δηλαδή: Αυτόν, πού μέσα στην άγνοια σας τον αναζητείτε, αυτόν σας κηρύσσω, σας φανερώνω. Δηλαδή τον αναζητούμενο και από τον Ελληνισμό Ιησού Χριστό.

δ) Ελληνική αρετή είναι και ή επίγνωση των ορίων του λόγου. Ποτέ ό Ελληνισμός δεν γνώρισε νοησιαρχία δυτικοευρωπαϊκού τύπου, όπως προδιαγράφεται από τον Αυγουστίνο με το περιβόητο εκείνο «credo ut intelligam» (πιστεύω, για να κατανοήσω). Ή διάνοια είναι, έτσι, ό τελικός αποδέκτης και το έσχατο μυστήριο. Ή κρίση αυτή προεκτεινόμενη φθάνει στον Καρτέσιο, πού έλεγε: «cogito ergo sum» (διανοούμαι, άρα υπάρχω). Ή διανοητική διεργασία θεμέλιο της υπάρξεως. Στον Ελληνισμό, ως αρχαίο και ως χριστιανορθόδοξο, είναι άγνωστη ή απολυτοποίηση του «ορθού λόγου», κάτι πού έλαβε σάρκα και οστά στη Γαλλική Επανάσταση, επί Ροβεσπέρρου, όταν ή «θεά λογική» λατρεύτηκε στο πρόσωπο μιας γυμνής Πόρνης μέσα στην «Παναγία των Παρισίων». Ή υπέρβαση των ορίων του λόγου στους Έλληνες θεωρείται «ύβρις» (αρχαία τραγωδία).

ε) Σημαντική είναι στον Ελληνισμό και ή κοινωνική αντίληψη της αλήθειας. «Το αληθεύειν εστί κοινωνείν». Ήδη ο Ηράκλειτος σε ένα απόσπασμα του λέγει, όταν μοιραζόμαστε (κοινωνούμε) κάτι, τότε αληθεύουμε, όταν δε σφετεριζόμαστε κάτι, τότε ζούμε στο ψέμα. Κοινωνία σημαίνει μοίρασμα των αγαθών, όχι σφετερισμό τους. Για αυτό και ή Θεία Μετάληψη λέγεται (Θεία) Κοινωνία. Ό Χριστός «μεμέριαται αμέριστος εν μεριστοίς». Μοιράζεται χωρίς να διαιρείται σε μας, πού είμαστε χωριστά πρόσωπα. Ή κοινωνία, ή αδελφική σχέση, είναι ή αλήθεια. Μια εμπειρία, δηλαδή για μας τους Έλληνες είναι ή αλήθεια και όχι μια ξερή διανοητική υπόθεση και διεργασία. Γι' αυτό το Συμπόσιο βρίσκεται στο επίκεντρο διαχρονικά της ελληνικής ύπαρξης. Αλλά αδελφικό συμπόσιο -γεύμα- δείπνο προϋποθέτει «καλή καρδιά» και αυτό ευχόμαστε πάντοτε υψώνοντας τα ποτήρια οι Έλληνες. Είναι ή «καθαρή καρδιά» της Πίστεως μας («εν καθαρά καρδία Σε δοξάσειν», πού ψάλλουμε το Πάσχα).

στ) Ό Έλληνας, όταν είναι αυθεντικός και γνήσιος, καταφάσκει —σέβεται και αναγνωρίζει— την ετερότητα. Δέχεται τον άλλον και το άλλο. Ή τόσο

προβαλλόμενη από κάποιους φράση «Πας μη Έλλην βάρβαρος» δεν έχει ρατσιστική απόχρωση. Σημαίνει διαφορά πολιτισμών. Ξέρετε, από τη εποχή του Θουκυδίδη ακόμη και οι Έλληνες των δυτικών περιοχών ονομάζονταν «βάρβαροι», διότι ήταν σε χαμηλότερο επίπεδα, πολιτισμού ή μιλούσαν κατά τρόπο δυσνόητο. Γι' αυτό ο Σωκράτης στον «Φαίδρα» παρατηρεί ότι, για να αποφανθούμε σε σπουδαία υπαρξιακά προβλήματα, πρέπει να εξετάσουμε Τι λένουν οι Έλληνες σοφοί, αλλά και «οι σοφοί των βαρβάρων». Έχουν κι αυτοί τους σοφούς τους.

Η ελληνική κατάφαση της ετερότητας φαίνεται από την απώτατη αρχαιότητα στις αποικίες μας. Δεν έπαιρναν ποτέ τη μορφή γκέτο, άλλα φώτιζαν όλους τους γειτονικούς λαούς και τους μύθων στον πολιτισμό μας. Οι δυτικοευρωπαϊκές αποικίες, που οδήγησαν στις χώρες «μπανανιές» από τον 15ο αιώνα και μετά, είναι άγνωστες στην ελληνορθόδοξη ανατολή.

2) Είναι αρκετά αυτά, για να προσδιορίσουν ενδεικτικά την Ελληνικότητα. Ποια είναι ή Ορθοδοξία; Το άλλο πολυδιάστατο μέγεθος της Ταυτότητας μας. Λέγοντας Ορθοδοξία εννοούμε τον Χριστιανισμό στην αυθεντική του έκφραση, στα πρόσωπα και την εμπειρία των Αγίων μας. Ένα θεανθρώπινο μέγεθος, όπως είναι ή Ορθοδοξία, δεν ορίζεται, δεν κλείνεται δηλαδή σε κάποιο ορισμό. Μόνο συμβατικά, λοιπόν, θα τολμούσα να πω ότι ή Ορθοδοξία είναι ή συνείδηση της παρουσίας του Άκτιστου Θεού μέσα στην Ιστορία και ή δυνατότητα του κτιστού (δημιουργημένου) ανθρώπου να γίνει Θεός «κατά χάριν». «Θεός εφανερώθη εν σαρκί» (Α' Τιμ. γ'16), ε γίνε ιστορικά Θεάνθρωπος, για να θεώσει τον άνθρωπο και να αγιάσει τον κόσμο. Αυτή είναι ή Πίστη μας.

Ο Θεός Λόγος, ο Ιησούς Χριστός, είναι στον κόσμο και πριν από την ενανθρώπιση του, από την αρχή της δημιουργίας. Ο Χριστός δημιουργεί τον κόσμο ως δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος. Ο Θεός - Πατέρας δεν φανερώνεται ποτέ στον κόσμο. Ο Γιαχβέ Γιεχωβά της Παλαιάς Διαθήκης είναι ο Χριστός, που ενεργεί «ασάρκως» (χωρίς την ανθρώπινη φύση Του) στην Παλαιά Διαθήκη και «ενσάρκως» στην Καινή Διαθήκη. Ορθοδοξία είναι ο Χριστός, ο λόγος Του, ή ενέργεια Του, ή ζωή Του. Χωρίς Χριστό δεν υπάρχει θεογνωσία. Γι αυτό ή Ορθοδοξία δεν ταυτίζεται με καμία θρησκεία, προσπάθεια, δηλαδή, γεφυρώσεως της απόστασης μας από τον Θεό. Πριν εμείς αγαπήσουμε τον Θεό, μας αγαπά Εκείνος• «αυτός πρώτος ηγάπησεν ημάς» (Α' Ιωαν. δ', 10). Τι να προσφέρουμε εμείς στον Θεό, αφού αυτός είναι «ο προσφέρων και προσφερόμενος και διαδιδόμενος» (Θεία Λειτουργία); Η Προς Εβραίους Επιστολή, το πρώτο λειτουργικό βιβλίο της Εκκλησίας, διακηρύσσει ότι με την Πίστη μας καταργούνται και υπερβαίνονται οι ελληνικές και ιουδαϊκές θυσίες. Ο Θεός δημιουργεί, συντηρεί τον κόσμο και τον σώζει από αγάπη. «Ούτως ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμο, ώστε τον Υιόν αυτού τον μονογενή

έδωκεν (θυσιάσε)» (Ίωαν. γ'16).

Τον Θεό - Πατέρα τον γνωρίζουμε «εν Χριστώ», στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Δεν υπάρχει άλλη, δυνατότητα θεογνωσίας από την εμπειρική, γνώση του Θεού εν Χριστώ; Για να θυμηθούμε τον Ηράκλειτο, από τη μετοχή στον Θεάνθρωπο Χριστό. Με τη Θεία Κοινωνία Μετάληψη μετέχουμε στον Χριστό, στο Σώμα και το Αίμα Του. Μετέχουμε έτσι στην κοινή άκτιστη ενέργεια όλης της Άγιας Τριάδος, και αν υπάρχει καθαρότητα καρδιάς, φθάνουμε στον φωτισμό και τη Θέωση. Για αυτό μόνο στον Χριστό υπάρχει σωτηρία. «Ουκ εστίν εν αλλω ούδενί ή σωτηρία» (Πράξ. δ, 12). Δεν υπάρχει κάποιος άλλος, πού μπορεί να μας σώσει παρά μόνο ό Ιησούς Χριστός. Ό Χριστός είναι ή ΜΟΝΗ δυνατότητα σωτηρίας, δηλαδή Θέωσις Για αυτό ό Χριστιανισμός δεν είναι μία απλή θρησκεία (θρήσκευμα, καλύτερα). Χωρίς Χριστό δεν υπάρχει Χριστιανισμός, δεν υπάρχει σωτηρία. Αν χάσουμε ή απορρίψουμε τον Χριστό και κρατήσουμε έναν αφηρημένο τρόπο θρησκείας, θρησκεύουμε μεν, αλλά δεν είμαστε χριστιανοί Ορθόδοξοι. Ορθοδοξία σημαίνει δυνατότητα Θέωσις - σωτηρίας. Στο σημείο αυτό βρίσκουμε το κριτήριο όλων των διαθρησκειακών διαλόγων της εποχής μας.

Για να μη θεωρητικολογώ περισσότερο και σας κουράσω με θεωρητικές διδασκαλίες, όταν θέλει κανείς να ζήσει από κοντά την Ορθοδοξία, ας επισκεφθεί στα Επτάνησα τους Αγίους μας Σπυρίδωνα, Θεοδώρα, Γεράσιμο και Διονύσιο, πού σώζονται τα ακέραια και θαυματουργά λείψανα τους και εκεί θα καταλάβει Τι είναι Ορθοδοξία. Ό Χριστός σαρκώθηκε, για να μας κάμει με τη Χάρη του (αυτό σημαίνει το «κατά χάριν») Θεούς, ό,τι δηλαδή είναι Αυτός από τη φύση Του. Και αυτό το αποκτά κανείς μέσα στην Εκκλησία, στο Σώμα του Χριστού, στην εν Χριστώ κοινωνία. Όταν ζει ολόκληρος μέσα στην Εκκλησία. Γι αυτό ψάλλουμε: «Εαυτούς και αλλήλους και πασαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ παραθήμεθα». Ας δώσουμε όλη την ζωή μας στον Χριστό, τον Θεό μας.

3) Και στη συνέχεια αυτή αναδύεται ή ιδιαίτερη σχέση Ελληνισμού και Ορθοδοξίας, αλλά και ή υπέρβαση του Ελληνισμού μέσα στην Ορθοδοξία. Ό μεγαλύτερος θεσμός της ελληνικότητας, και στην Αθήνα και στη Σπάρτη, ήταν ή Εκκλησία, δηλαδή ή σύναξη του Δήμου, του Λαού. Ή συνέλευση του Λαού είχε την υπέρτατη εξουσία. ούτε οι άρχοντες, ούτε τα αξιώματα. Οι άρχοντες - αξιωματούχοι ήσαν και είναι διάκονοι -υπηρέτες του σώματος όλου του λαού. Γι αυτό πολιτειακά μιλούμε για «υπουργούς», δηλαδή υπηρέτες, και εκκλησιαστικά για διακόνους (πάλι υπηρέτες). Αν θέλετε να ξέρετε, ελληνικής προέλευσης είναι και ή εβραϊκή λέξη καχάλ (Γιαχβέ), πού σημαίνει σύναξη, συναγωγή. Εκκλησία είναι ή σύναξη, συνέλευση του σώματος, του Λαού. Από την Εκκλησία του Δήμου περάσαμε στην Εκκλησία του Χριστού. Ο όρος έγινε απόλυτα δεκτός, γιατί στο

ελληνιστικό κλίμα γεννήθηκε και οργανώθηκε ή Εκκλησία του Χριστού. Στο ίδιο πνεύμα κινούνται κοινωνικά και τα δυο μεγέθη. Από την Εκκλησία του Δήμου, πού κυρίαρχο λόγο είχε ή νομική απαρτία στη λήψη αποφάσεων, περάσαμε φυσικά και αβίαστα στην Εκκλησία (σύναξη) του Σώματος του Χριστού, πού έχει εγκυρότητα μόνο με την (πνευματική) παρουσία του Χριστού (πνευματικά, δηλαδή, και όχι νομικά). Όπου είναι Όταν Χριστός, εκεί και ή Εκκλησία (Μάτθ. ιη', 20). Η Θεία Ευχαριστία είναι ή κορύφωση της παρουσίας του Χριστού στην Εκκλησία Του, και γι' αυτό ή Θεία Λειτουργία είναι το απόλυτο κέντρο της ζωής της Εκκλησίας.

4) Η συνάντηση Ελληνισμού -Χριστιανισμού αρχίζει στην Παλαιστίνη τον 1ο μ.Χ. αιώνα. Η Παλαιστίνη είχε πλήρως εξελληνισθεί και κυρίως το βόρειο τμήμα της, ή «Γαλιλαίο των Εθνών», ήταν καθαρά ελληνική, με πολλές ελληνικές πόλεις. Το 33 μ.Χ., μετά την Πεντηκοστή, είναι αισθητή ή παρουσία του ελληνικού στοιχείου στη ζωή της Εκκλησίας. Τα ονόματα των «Επτά», πού μετά ονομάσθηκαν «διάκονοι» (Πράξ. κεφ. στ'), είναι ελληνικά (Στέφανος, Τιμών, Παρμενάς, Νικόλαος κ.λ.π), διότι άνηκαν στους «ελληνιστές» Ιουδαίους. Ο Απόστολος Παύλος ήταν ό μεγαλύτερος ελληνιστής του 1ου αιώνα. Ο Χριστός, άλλωστε, όπως και οι μαθητές Του, μιλούσαν και ελληνικά. Και αυτό φαίνεται στο 12ο κεφ. του Κατά Ιωάννη Ευαγγελίου, στη συνάντηση του Χριστού με τους «Έλληνες», πού θέλησαν να Τον δουν. Τότε είπε ό Χριστός το περίφημο εκείνο: «έλήλυθεν ή ώρα, ίνα δοξασθή ό Υιός του Άνθρωπου» (Ιωάν. ιβ', 23). Δηλαδή ήλθε ή στιγμή να αποκαλυφθεί και φανερωθεί ό Θεάνθρωπος (υιός ανθρώπου, δηλαδή άνθρωπος, χαρακτηρίζεται ό Μεσσίας από τον προφήτη Δαυιήλ). Διότι φανέρωση - αποκάλυψη της Θεότητας του Χριστού δεν είναι ή Ανάσταση (φυσικό γεγονός για τον Θεάνθρωπο), αλλά ό σταυρός - το πάθος - ό θάνατος. Πώς πεθαίνει Όταν Θεός; Πώς νεκρώνεται ή αυτοζωία και πηγή της ζωής; «Η ζωή πώς θνήσκει, πώς και τάφον οικεί;». Αυτά τα «πώς» περικλείουν το Μυστήριο του Θεανθρώπου.

Οι «Επτά» των Πράξεων ενσαρκώνουν και μίαν άλλη σύμπτωση Ελληνισμού - Χριστιανισμού. Την έννοια της διακονίας (για «λειτουργίες» στον δημόσιο βίο μιλούσαν και οι αρχαίοι Αθηναίοι ως την ύψιστη μορφή υπουργίας και διακονίας προς το κοινωνικό σύνολο). Στην εκκλησιαστική γλώσσα κάθε έργο πού αναφέρεται στο σύνολο, τον λαό του Θεού, ονομάζεται διακονία. Πρώτος διάκονος της πίστεως μας είναι ό Κύριος ημών Ιησούς Χριστός. Άλλα και στην πολιτική - πολιτειακή ζωή μας αυτός πού διακονεί τον λαό λέγεται υπουργός (υπό-έργον), δηλαδή υπηρέτης του λαού;. Δεν έχουμε εμείς οι Όρθόδοξοι Έλληνες άρχοντες και φεουδάρχες, ούτε στην πολιτική, ούτε στην εκκλησιαστική ζωή μας, αλλά υπουργούς και διακόνους, δηλαδή υπηρέτες του Λαού. Έλεγα κάποτε σε ένα υπεροχικό πρόσωπο του Κράτους μας, πού μου είχε κάνει την τιμή να με καλέσει για μία συζήτηση: Την Κυριακή λ.χ. πριν από τη Θεία Λειτουργία ό Πρόεδρος του

Κράτους και ο Αρχιεπίσκοπος να ευπρεπίσουν την Ιερά Μητρόπολη και να τη σκουπίσουν, για να λειτουργήσει ο Κλήρος και ο Λαός! Ο καθ' υπερβολή αυτός λόγος δείχνει την ουσία του πράγματος. Για να μιλήσω, όμως, με την γλώσσα του Μακρυγιάννη, εμείς εκλέγουμε διακόνους- υπηρέτες συχνά, για να γίνουν άρχοντες και τύραννοι μας. Είναι όμως χαρακτηριστικό ότι στην εγκατάσταση των τοπικών άρχων (δημάρχων, κοινοταρχών) ή ευχή του Αγιασμού λέγει γι' αυτούς: «διακονησάτωσαν και ου διακονηθήτωσαν»... Να διακονούν εκλέχθηκαν και όχι να διακονούνται. Αυτή είναι η Ελληνορθοδοξία. Τα άλλα πού ζούμε, είναι παπικά και φράγκικα...

Κυριολεκτικά, όμως, επικρατεί το ελληνικό στοιχείο στην Εκκλησία του Χριστού μετά το 70 μ.Χ., μετά την καταστροφή των Ιεροσολύμων από τον αυτοκράτορα Τίτο της Ρώμης και την εξάπλωση του πληθυσμού των Ιεροσολύμων. Ο Ελληνισμός κατισχύει αστασίαστα με τη γλώσσα, την παιδεία, τον ζήλο του. Αναγνωρίζεται ως η ιστορική σάρκα, ή ανθρώπινη φύση της Θεανθρώπινης Ένωσης της Εκκλησίας. Το θείο στοιχείο είναι ο Χριστός, ή ένσαρκη και προσωπική Ορθοδοξία. Το ανθρώπινο στοιχείο είναι η ελληνικότητα, απελευθερωμένα από τα ταπεινά και καιρικά στοιχεία της. Όλα τα διαχρονικά στοιχεία του Ελληνισμού, όπως είδαμε ήδη, ενσωματώνονται στην Εκκλησία μέσω των Άγιων Πατέρων της. Ο Ελληνισμός οδηγήθηκε στον «καινόν άνθρωπον» και την «καινήν κτίσιν», την εν Χριστώ κοινωνία. Καμία ατομοκρατία, καμία ολιγαρχία, καμία απολυταρχία οποιουδήποτε τύπου δεν μπορεί να ονομασθεί ποτέ ελληνορθόδοξη. Από τη δημοκρατία των Ελλήνων οδηγηθήκαμε στην Ισοτιμία και ομοτιμία όλων στο σώμα του Χριστού. Οι λαοσυνάξεις της Εκκλησίας (εορτές, πανηγύρεις) μαρτυρούν αυτήν την αλήθεια, και κυρίως η γνήσια ορθοδοξία του κοινοβιακού μοναχισμού μας, πού σώζει το γνήσιο μοντέλο της «εν Χριστώ δημοκρατίας», πού γίνεται στην πράξη Χριστοκρατία. Διότι όπου Βασιλεύει ο Χριστός, εκεί συμβασιλεύουν και οι εν Χριστώ αναγεννημένοι άνθρωποι, καθιστάμενοι, και μέσα στον κόσμο αυτό, πολίτες της ουράνιας βασιλείας Του.

5) Η ενότητα των πιστών στο Σώμα του Χριστού έχει μία παραδοξότητα. Είναι υπερφυλετική και υπερεθνική, χωρίς όμως να καταστρέφει ή αναιρεί την αγάπη προς την πατρίδα. Οί Δυνάμεις του κόσμου αυτού μας οδηγούν συνεχώς από τον εθνικισμό στην ανεθνικότητα ή το αντίστροφο. Η σύζευξη εθνικότητας και υπερεθνικότητας είναι το μυστήριο της Ορθοδοξίας. Όταν λειτουργούμε γύρω από την αγία Τράπεζα Ορθόδοξοι διαφόρων εθνικοτήτων, ζούμε την εν Χριστώ υπερφυλετική ενότητα μας. Κάθε ένας από μας σώζει τη φιλοπατρία του, άλλα όλοι ζούμε εν Χριστώ στην ουράνια πατρίδα.

Ο Ορθόδοξος ιεραρχεί την εθνικότητα στην υπερεθνικότητας και τη γήινη

πατρίδα στην ουράνια, την αιώνια πατρίδα.

Ο μεγάλος Σωκράτης λέγει στον διάλογο Κρίτων: «Μητρός και πατρός και των άλλων προγόνων απάντων τιμιωτερον εστίν ή πατρίς, και σεμνότερον και αγιότερων παρά θεοῖς και ανθρώποις, τοις νουν έχουσιν». Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο ελληνικότερος των Πατέρων μας και νέος Σωκράτης στη σοφία, θα πει τον 4ο μ.Χ. αιώνα (37η επιστολή): «Μητέρα τιμάν των οσίων. Μήτηρ δε άλλη μεν άλλου. Κοινή δε πάντων μήτηρ πατρίς». (Ιερό πράγμα να τιμά κανείς τη μητέρα του. Ο καθένας έχει τη δική του μητέρα. Κοινή όμως μητέρα όλων ή πατρίδα). Η φιλοπατρία, συνεπώς, είναι ελληνικά και χριστιανικά καταξιωμένη. Η πατρίδα, άλλωστε, για μας τους Ελληνορθόδοξους είναι έννοια θρησκευτική – θεολογική. Διότι ο Θεός έθεσε τα όρια των εθνών, μέσα στα όποια μπορούμε να πραγματωθούμε όλοι οι άνθρωποι, ο καθένας στο έθνος και την πατρίδα του (Πράξ. ιζ', 26).

Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο νέος Παύλος του Ελληνισμού, κωδικοποιεί όλη τη σχετική διδασκαλία και καταλήγει: «Η πατρίδα μου ή γήινη, ή ψεύτικη και ματαία (ως πρόσκαιρη, δηλαδή) είναι από τα μέρη του Άγιου Αρτης, από το Απόκουρον της Ευρυτανίας... Η αιωνία πατρίδα μου εν ουρανοίς υπάρχει». Αυτό δεν είναι λόγος αντεθνικός και άπατρις, αλλά ιεραρχείται ή γήινη πατρίδα και πρόσκαιρη, αφού «προσδοκώμεν ανάστασιν νεκρών και ζωήν του μέλλοντος αιώνος» στην ουράνια και αιώνια πατρίδα. Έτσι στην επίγειά πατρίδα μαθαίνουμε να ζούμε σε μία συνεχή ανάταση και κίνηση προς τα άνω. «Άνω σχωμεν τάς καρδιάς» Προς την αιώνια πατρίδα!

6) Όλα αυτά τα ζούμε με τη συνέχεια της παιδείας της ελληνικής μέσα στην Εκκλησία μας. Παιδεία για τον Ελληνισμό, αρχαίο και χριστιανικό, είναι ή αγωγή του ανθρώπου, ή διάπλαση και διαμόρφωση του όλου ανθρώπου σε αληθινό άνθρωπο, δηλαδή ένθεο άνθρωπο, τον Άγιο. Δεν είναι απλή εκπαίδευση και αναπαραγωγή γνώσεων, αλλά ή εσωτερική καλλιέργεια του ανθρώπου, για να μπορέσει να ενταχθεί στην εν Χριστώ κοινωνία, ζώντας αδελφικά με όλους τους άλλους σύν-ανθρώπους του. Και αυτό γίνεται με τη νίκη της κοινωνικότητας πάνω στην ατομοκρατία. «Δεν ζούμε τώρα στο ΕΓΩ, αλλά Στο ΕΜΕΙΣ», συνήθιζε να λέγει ο Μακρυγιάννης. «His problem», μαθαίνει να λέγει ο Αμερικανός. Ο Ορθόδοξος Έλληνας, όμως, μαθαίνει να λέγει: «Το πρόβλημα ρου είναι και δικό μου πρόβλημα». Αυτή είναι κατάληξη της αληθινής ελληνορθόδοξης παιδείας, πού δεν είναι υπόθεση μόνο του σχολείου, αλλά και της οικογενείας και της κοινωνίας. Ελληνορθόδοξος είναι εκείνος, πού δεν μπορεί να φάει, όταν πεινάει ο διπλανός. Αυτός είναι ο ορθόδοξος Έλληνας, ο Ρωμιός. Το Ρωμιός (Ρωμαίος) δεν είναι το εθνικό μας όνομα, αλλά το Έλλην. Ρωμιός σημαίνει ορθόδοξος πολίτης της Νέας

Ρώμης, της Κωνσταντινούπολης. Εγώ υπογράφομαι συνήθως Ρωμιός - Έλλην, δηλαδή ορθόδοξος Έλληνας. Κανένας δυτικός χριστιανός δεν μπορεί να ονομασθεί Ρωμιός. Και γι' αυτό πολεμείται αυτό το όνομα.

Η παιδεία του Ελληνορθόδοξου, όπως λέγει ο Μ. Βασίλειος στο κλασικό έργο του «Προς τους νέους», οδηγεί στην «παρασκευήν» ενός «έτερου (άλλου) βίου», πού είναι ή εν Χριστώ ζωή. Όλες οι άλλες όψεις της ζωής μας (γάμος, καριέρα) υποτάσσονται και συνεργούν σ' αυτόν τον στόχο. Η αιωνιότητα αρχίζει από τον κόσμο αυτό και σ' αυτήν οδηγεί ή αγωγή των νέων μας, όταν είναι σύμφωνη με την ελληνορθόδοξη παράδοση μας. Οί άγιοί μας είναι υπερήφανοι για την ελληνική καταγωγή τους και την ελληνική παιδεία τους. Ο Μέγας Βασίλειος καυχιόταν απέναντι στους «αρχαιολάτρες» ότι ή μητέρα του, ή αγία Έμμέλεια, καταγόταν από τους Ηρακλείδες, τους Δωριείς. Ποιος από μας μπορεί να καυχηθεί κάτι τέτοιο; Οι μεγάλοι Πατέρες μας είναι συνεχιστές των αρχαίων μεγάλων Ελλήνων. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης, οι ελληνικότεροι —και στην παιδεία— των Πατέρων μας. Ο Μέγας Φώτιος, ο μέγας Έλλην Πατριάρχης. Ο άγιος Ευστάθιος Θεσσαλονίκης, ο μέγας ομηριστής. Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς και τόσοι άλλοι. Μπορεί κάποιος για λόγους υπερασκητικούς να υποτιμούν την ελληνική παιδεία, αλλά ελέγχονται από τους άλλους Πατέρες. Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος (4ος αιώνας) ελέγχοντας τέτοιες τάσεις, παρατηρεί: «Ουκούν ατιμαστέον την παιδευσιν, επειδή ούτω δοκεί τισι». (Δεν θα περιφρονήσουμε την παιδεία, επειδή έτσι πιστεύουν κάποιος). Και ποιος είναι αυτοί; Οί υπεράγαν Ορθόδοξοι! Οί φανατικοί Ορθόδοξοι, πού παύουν να είναι Ορθόδοξοι, όταν είναι φανατικοί.

Έτσι καταξιώθηκε ή ελληνική παιδεία —τα ελληνικά γράμματα— στην άγιοπατερική μας παράδοση. Όταν ο αυτοκράτορας Ιουλιανός (361-363) απαγόρευσε στους χριστιανούς να φοιτούν σε ελληνικά σχολεία, ιεράρχες, όπως ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο Νόννος Πανοπόλεως κ.α, άρχισαν να γράφουν σε αρχαία μέτρα ποιήματα, για να μελετούν τα παιδιά των χριστιανών Ελλήνων. Έδιναν, έτσι, τη δυνατότητα στα παιδιά των χριστιανών να μαθαίνουν τη γλώσσα των προγόνων τους. Ο ίδιος ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, όταν προκλήθηκε από κάποιον αρχαιολάτρη Σταγείριο, πού υπερηφανευόταν για την κλασική παιδεία του, του απάντησε: «Αττικός ει συ την παίδευσιν; Αττικοί και ημείς». Και εμείς έχουμε ελληνική παιδεία, του είπε.

Η ελληνορθόδοξη παιδεία γίνεται, ελεύθερα, κήρυγμα στους ναούς μας. Η λατρεία μας είναι ολόκληρη σ' αυτή τη γλώσσα. Και γι' αυτό δεν πρέπει να αλλάξει ή γλώσσα της λατρείας μας (μεταφράσεις να γίνονται, αλλά για την υποβοήθηση μας). Όσοι επιμένουν στην αλλαγή της γλώσσας της λατρείας μας ενεργούν

αντεθνικά. Διότι οδηγούν στο να χαθεί ή μόνιμη δυνατότητα να σωθούν τα ελληνικά μας, ή διαχρονική γλώσσα του Γένους μας. Η λατρεία μας είναι ή μόνιμη κιβωτός της γλώσσας μας. Αυτό γίνεται αισθητό ιδιαίτερα σήμερα. Και αυτό πραγματοποιήθηκε με μίαν ιστορική απόφαση της Εθναρχίας μας, του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τον 16ο αιώνα. Τότε πού οι δυτικές θρησκευτικές προπαγάνδες χρησιμοποιούσαν τη «δημοτική» για την άσκηση της προπαγάνδας τους, ή Εθναρχία απεφάσισε: Η γλώσσα της λατρείας να μείνει απείραχτη, αλλά το κήρυγμα να γίνεται στη γλώσσα του λαού. Έτσι σώθηκε ή ελληνική γλώσσα σε όλες τις διαχρονικές μορφές της.

Η Ελληνικότητα συμπορεύεται με την Ορθοδοξία και σώζεται μέσα στην Ορθοδοξία. Αυτό ομολογείται από τους μεγάλους του Γένους μας. «Όταν πήραμε τα όπλα, —έλεγε ό Θεόδωρος Κολοκοτρώνης—, είπαμε πρώτα υπέρ πίστεως και μετά υπέρ πατρίδος». «Πατρίδα και Θρησκεία» ήθελε να σώσει και ό Μακρυγιάννης. Και ό Γάλλος λόγιος Λακαριέρ σε μια συνέντευξη του το 1998 έλεγε: «Ό Έλληνας στην Ορθοδοξία νιώθει στο σπίτι του». Αυτό, πού για άλλους είναι αυτονόητο, δεν είναι για κάποιους δικούς μας...

7) Ό σημερινός κόσμος μας, όμως, δημιουργεί δύο μεγάλους κινδύνους, απειλές, για τη συνέχιση της ενότητας Ελληνισμού και Ορθοδοξίας. Η πρώτη απειλή προέρχεται από το παρελθόν. Είναι ό νεοπαγανισμός ή νεοειδωλολατρία. Όπως διαπιστώνουμε —και το λέγω ως ειδικός ερευνητής— οι περισσότερες από τις κινήσεις -ομάδες αυτές κινούνται από κέντρα, πού βρίσκονται εκτός Ελλάδος. Οι νεοπαγανιστικές ομάδες, πού καταβάλλουν κάθε προσπάθεια, για να επαναφέρουν ως επίσημη θρησκεία της χώρας μας το Δωδεκάθεο, διαποτισμένο, όμως, από τον δυτικό αποκρυφισμό, δεν προέρχονται από μία νοσταλγική κίνηση των Νεοελλήνων στην αρχαία θρησκεία των προγόνων μας, αλλά από οργανωμένες προσπάθειες στη Σουηδία, τη Γαλλία, την Ιταλία κ.α . για την αποσύνθεση μας και τη διάλυση της συνοχής του Έθνους μας.

Παράλληλα κινούνται στον τόπο μας 450 περίπου παραθρησκευτικές οργανώσεις ή, ορθότερα, καταστροφικές λατρείες, όπως ονομάζονται στην Ευρώπη. Είναι σέκτες ινδουιστικές και βουδιστικές, αλλά στην ουσία αποκρυφιστικές ομάδες, πού προέρχονται από τις Η.Π.Α. και αλωνίζουν την Ευρώπη και την Ελλάδα. Έτσι ή χώρα μας κατήνησε ξέφραγο αμπέλι, δυστυχώς. Κινούνται τελείως ανεξέλεγκτα, αφού ή σχετική υπηρεσία της Ε.Υ.Π. έχει διαλυθεί πριν μερικά χρόνια και κανείς δεν τις παρακολουθεί, για να γίνει αντιληπτή ή ανθελληνική δραστηριότητα τους.

Οι νεοπαγανιστικές κινήσεις θέλουν να μας επαναφέρουν προ του 146 π.Χ. σαν να μη συνεχίσαμε την Ιστορική μας παρουσία. Καί όμως το 1821 αποδείξαμε ότι ζήσαμε όλους αυτούς τους αιώνες και μεγαλουργήσαμε στο Ελληνικό Βυζάντιο

(Ρωμανία) και το Μεταβυζάντιο, στην αγκαλιά - της εθναρχούσας Εκκλησίας. Ο,τι εκλεκτό διέθετε ο Ελληνισμός σώθηκε μέσα στην Εκκλησία. Ο ζωντανότερος ελληνικός λόγος, και σήμερα, Βρίσκεται στη γλώσσα της λατρείας μας, στους ύμνους της Εκκλησίας, όπου σώζεται ατόφιος ο διαχρονικός ελληνικός λόγος, από τον Όμηρο μέχρι σήμερα. Όσο υπάρχει Ορθοδοξία, θα σώζεται ο γλωσσικός θησαυρός μας και ο πολιτισμός μας. Έξω από την Ορθοδοξία τα μεγέθη αυτά χάνονται.

Ο δεύτερος κίνδυνος συνδέεται με το μέλλον. Είναι η Νέα Εποχή (New Age), που εμφανίστηκε στρατιωτικοπολιτικά ως Νέα Τάξη με την πτώση του λεγομένου Υπαρκτού Σοσιαλισμού και τον Πόλεμο του Κόλπου ή «κόλπον του Κόλπου», όπως τον χαρακτηρίζω. Η Νέα Εποχή επιβάλλει την παγκοσμιοποίηση. Δεν πρόκειται για παγκοσμιότητα, άλλο: για παγκοσμιοποίηση, επιβολή δηλαδή ενός παγκόσμιου σχήματος (της πλανητικής κοινωνίας και του πλανητικού ανθρώπου), πού δεν κινείται μόνο στον χώρο της οικονομίας, αλλά και του πολιτισμού, διότι αυτά πηγαινούν μαζί. Ως Ρωμιοί - Έλληνες (ορθόδοξοι, δηλαδή, Έλληνες) συνηθίσαμε να ζούμε σε πολυπολιτισμικές κοινωνικές συνθέσεις (διάφορες θρησκείες, διάφορες γλώσσες, διάφοροι πολιτισμοί). Αλλά όλα αυτά ήσαν μία φυσική και αβίαστη ροή της Ιστορίας και πορείας της κοινωνίας, ενώ τώρα εντασσόμεθα σε πλαίσια, πού κατασκευάζονται και επιβάλλονται από ένα παγκόσμιο κέντρο, την «καθολική μας μητρόπολη», πού θα έλεγε ο αείμνηστος ιστορικός Κωστής Μοσκόφ. Δεν πρόκειται για την οικουμενικότητα και παγκοσμιότητα του Αλέξανδρου και του Παύλου, αλλά για κατασκευάσματα των Ιστορικών αρχιτεκτόνων της Νέας Εποχής. Και ο Χριστός διακήρυξε «γενισεται μία ποιμήνη, εις ποιμήν» (Ίωαν. ι', 16), εννοώντας την Εκκλησία ως το Σώμα του. Το ερώτημα, όμως, σήμερα είναι: «Μία ποιμήνη, ναι, αλλά υπό ποίον Ποιμένα»;

Η πολιτισμική παγκοσμιοποίηση και πολυπολιτισμική κοινωνία είναι στην ουσία πολτοποίηση των εθνών και των πολιτισμών, για τη διάλυση όλων μας στην παμφάγο χοάνη της Παγκόσμιας Υπερδύναμης, πού όλοι γνωρίζουμε από ποιους κατευθύνεται. Αυτό γίνεται με την ολιστικότητα της Νέας Εποχής. Ολισμός και ολιστικότητα σημαίνουν: κατάργηση κάθε ιδιαιτερότητας (εθνικής, θρησκευτικής κ.λπ.) και ισοπέδωση των πάντων, για την αναγωγή όλων σε κάποιες αρχές, καθαρά νεοεποχικές, πού θα δημιουργούν την πλανητική συνείδηση και ανθρώπους, πού αυτοπροαίρετα θα υποδουλώνονται στην εξευτελιστική κυριαρχία του Μεγάλου Αδελφού. Η εξάπλωση των τηλεοπτικών προγραμμάτων Big Brother και BAR σε πολλές χώρες αυτόν τον στόχο εξυπηρετεί. Όπως αθώα δεν μπορεί να θεωρηθεί και η κίνηση για την νομική επιβολή της Αγγλικής ως επίσημης εθνικής μας γλώσσας. Για να μείνει μόνη Στο τέλος, με τη συγκατάθεση μας. Άλλο το να γνωρίζει κανείς καλά πολλές γλώσσες —και αγγλικά— και άλλο το να υποτιμά και

υποβιβάζει κανείς μία γλώσσα, πού είναι ή ρίζα του ευρωπαϊκού πολιτισμού και το θεμέλιο του παγκόσμιου πολιτισμού. Αυτό έλεγα στην Αμερική, σε Έλληνες επιστήμονες, αλλά και στον λαό. Γιατί να περιφρονήσουμε και να θυσιάσουμε τον πολιτισμό μας, πού χιλιάδες χρόνια φωτίζει τον κόσμο και γίνεται δεκτός από τους μη Έλληνες ως σωτηρία; Με τον πολιτισμό μας —αρχαίο και ελληνορθόδοξο— αναδεικνυόμεθα σε ευεργέτες της ανθρωπότητας. Και αυτό είναι ό ιστορικός μας ρόλος. Διότι είναι ό πολιτισμός, πού σώζει τις αξίες του προσώπου και της κοινωνίας με την αρμονική ένταξη του ανθρώπου στην κοινωνία. Είναι το πρόβλημα του «Παρμενίδου» του Πλάτωνος: ή σχέση του ενός με τα πολλά, πού βρήκε την Ιστορική του λύση στο Σώμα του Χριστού, την Εκκλησία.

Ο καθηγητής του Χάρβαρντ και σύμβουλος των Προέδρων των Η.Π.Α Α. Ezioni έγραψε πριν από χρόνια ότι, για να υπερβούμε τα διάφορα χρεοκοπημένα πολιτικοκοινωνικά σχήματα, χρειαζόμεθα τον κοινοτικό τρόπο υπάρξεως, την κοινότητα. Και αναρωτιέμαι: Όταν Πρόεδροι και Πρωθυπουργοί μας επισκέπτονται τον αμερικανό Πρόεδρο, σκέφθηκαν ποτέ να του πουν ότι αυτό πού ζητούν οι σύμβουλοι του είναι ή ελληνική εμπειρία χιλιάδων ετών; Η δεν ασχολούνται με τέτοια πράγματα, αλλά αισθάνονται ως πτωχοί συγγενείς μπροστά στον εκάστοτε Πλανητάρχη; Τα «κοινά» των Ελλήνων, έλεγε ό Μ. Βασίλειος, ό οργανωτής του μοναστικού κοινοβίου, συνεχίζονται στην Ορθοδοξία. Οι κοινότητες μας, πού στηρίζονται στον ορθόδοξο μοναχισμό (πρβλ. τα «Ασκητικά» του Μ. Βασιλείου), είναι το αιώνιο ελληνορθόδοξο κοινωνικό μοντέλο, στο οποίο στηρίχθηκε ή Αυτοκρατορία μας και οφείλουμε την Ιστορική συνέχεια μας. Απολογητής των κοινοτήτων υπήρξε ό μεγάλος Έλληνας, έστω και όχι ακραιφνής ορθόδοξος, ό Ίων Δραγούμης.

Ή Νέα Εποχή χαρακτηρίζεται από τους «πνευματικούς οραματιστές» της ως εποχή του Υδροχόου. Αυτό σημαίνει ότι ό Υδροχόος (ο Διάβολος) εξοβελίζει τον Ιχθύνη (τον Χριστό). Βλέπουμε, συνεπώς, πόσο βαθιά και μακριά πηγαίνει το πράγμα. Ή χριστιανική εποχή πρέπει να. παραδώσει τα όπλα στον Υδροχόου, τον Αντίχριστο, πού διεκδικεί την ηγεσία όλου του κόσμου.

8) Θα με ρωτήσετε: Ποια είναι ή άμυνα μας, ποια είναι ή θωράκιση μας; Θα απαντήσω, όχι ως κληρικός, αλλά ως Ιστορικός ερευνητής επί σαράντα χρόνια. Ή μόνιμη κιβωτός του πολιτισμού μας και όλων των συστατικών του είναι το εκκλησιαστικό μας σώμα. Το διαπιστώνουμε στον χώρο του οικουμενικού Ελληνισμού (Η.Π.Α., Αυστραλία κ.λπ.), όπου οι ρυθμοί της αλλοτρίωσης είναι ταχύτεροι. Ο Ελληνισμός σώζεται εκεί κυριολεκτικά μέσα στην Εκκλησία. Εκεί σώζεται ή γλώσσα και εθνική μας συνείδηση. Γι' αυτό πολεμείται ή Εκκλησία. Εδώ ριζώνει και το πρόβλημα της μη αναγραφής του ορθοδόξου θρησκευματος μας. Για

να αποσυνδεθεί τελείως ό Ελληνισμός από την Ορθοδοξία σε όλες τις δομές του εθνικού μας βίου. Αυτός είναι ό λόγος και για αυτό θα αντιστεκόμαστε μέχρι θανάτου. Το «Κρυφό Σχολείο» ήταν ή ανεπίσημη φροντίδα της Εκκλησίας να διδάσκει τη γλώσσα και την ιστορία μας στα σκλαβόπουλα. Και έτσι σωθήκαμε με όλη την Ιστορική μας ύπαρξη. Αυτό δεν μπορούσε ή δεν ήθελε να καταλάβει ό σοφός κατά τα άλλα, μακαρίτης καθηγητής Αλκής Αγγέλου και τον αντέκρουσε εθνικότατα και επιστημονικότατα ό καθηγητής κ. Φάνης Κακριδής. Αν στην πολυώνυμη δουλεία μας δεν είχαμε την κιβωτό της Εκκλησίας, θα καταντούσαμε όλοι «χανουμάκια» των Τούρκων ή των Φράγκων. Ή Εκκλησία έσωσε τον τρόπο υπάρξεως μας, τον πολιτισμό και το φρόνημα μας. Ή Θεία Λειτουργία είναι ή πηγή του πολιτισμού μας. «Άνω σχωμεν τάς καρδιάς» και «αγαπήσωμεν αλλήλους». Αυτός ό «σταυρός» είναι ό πολιτισμός μας. Χωρίς «καθαρή καρδιά» δεν μπορούμε να πλησιάσουμε τον Θεό. Αυτά ζούμε στην Λειτουργία μας, αυτό το ήθος παράγει ή ζωή μας στην Εκκλησία. Μέσα σε αυτήν την κιβωτό, λοιπόν, θα σώσουμε την ταυτότητα μας. Για αυτό το θέμα των ταυτοτήτων δεν είναι ότι κάποιο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας διαγράφεται (από λίγο θα διαγραφόταν και ή εθνικότητα μας), αλλά το ΓΙΑΤΙ διαγράφεται και αυτό το ξέρουμε τώρα.

Εφημερίδα Ορθόδοξος Τύπος (Υπό του Πρωτοπρεσβυτέρου π. Γεωργίου Μεταλληνού, Ομότιμου Καθηγητού Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών)

Πηγή: immyt.net